

Regeringskansliet - Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av delbetänkandet En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61)

Er beteckning: Fi2023/02704

Länsstyrelsen i Stockholms län, länsstyrelsen, besvarar remissen utifrån den verksamhet som myndigheten har att utföra. En viktig uppgift är att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster och arbeta med regionala stöd- och utvecklingsinsatser på området. Länsstyrelsen är även sammanhållande för krisberedskapen och ska verka för största möjliga försvarseffekt i länet. Bland annat innebär det att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och upprätthålla en nödvändig försörjning. Såväl legitimering som betalningsförmedling är utpekade som viktiga samhällsfunktioner. Länsstyrelsen är vidare världlänsstyrelse för länsstyrelsernas nationella organisation för informationssäkerhet och dataskydd, Safir.

Länsstyrelsen tillstyrker delbetänkandet och understryker det skyndsamma behovet av en statlig e-legitimation på högsta säkerhetsnivå, dels för att skapa en bättre motståndskraft och redundans i de digitala systemen, dels för att tillgängliggöra digitala samhällstjänster för fler. En sådan e-legitimation bidrar också till att öka motståndskraften i statlig verksamhet, till exempel i samband med statliga transfereringar. Myndigheten delar i allt väsentligt utredningens bedömningar och förslag i kapitel 7, med nedanstående avvikelser, tillägg och fördjupningar.

7.2 Utformning av den statliga e-legitimationen

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens förslag att den statliga e-legitimationen samlas i ett kontaktlöst kort. Det möjliggör att även de som saknar svenskt personnummer alternativt inte är svenska medborgare, och därför inte kan få tillgång till någon av de nationella identitetshandlingarna, kan styrka sin identitet digitalt.

Länsstyrelsen befarar dock att avsaknad av incitament att hämta ut den statliga e-legitimationen för de som redan har tillgång till en

fungerande e-legitimation, kan leda till att användning och spridning hämmas. För att få önskad effekt av redundans och motståndskraft i systemet krävs att en större del av befolkningen hämtar ut och har tillgång den statliga e-legitimationen. Länsstyrelsen föreslår att processen för uthämtande och spridning tydliggörs utifrån tydliga incitament och rimlig kostnadsnivå samt ändamålsenliga och effektiva lösningar. Exempelvis genom att i den mån det är möjligt förlägga den statliga e-legitimationen på ett befintligt nationell identitetshandling och låta nuvarande föreslagna lösning gälla för de som inte uppfyller förutsättningarna för att få ett sådant.

7.2.4 Den statliga e-legitimationen ska utformas för att tillåta anpassningar och innehålla personlig prägel

Under avsnitt 7.2.4 framgår att den statliga e-legitimationen ska vara så tillgänglig som möjligt för personer med olika funktionsnedsättningar. Samtidigt föreslår utredningen att det är bättre att först ta fram en grundläggande produkt och därefter anpassa e-legitimationen för sårbara grupper. Länsstyrelsen efterfrågar en tydlig process för detta med tidplan och budget för den framtida kostnaden att anpassa den statliga e-legitimationen utifrån dessa förutsättningar. Anpassningarna bör ske skyndsamt och vara prioriterade sett till det faktum att den statliga e-legitimationen är av stor betydelse för den digitala inkluderingen av de i samhället som saknar tillträde till nuvarande e-legitimationer.

Utredningen konstaterar i samma kapitel att det kommer krävas support från exempelvis Statens servicecenter och bibliotek när den statliga e-legitimationen börjar användas. Det uppdraget måste i sådana fall klargöras i regleringsbrev och bibliotekslag (2013:801) samt då även innefatta resurser på det sätt som utredningen föreslår i avsnitt 9.5.

Utifrån erfarenheter från uppdraget om att bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster är Länsstyrelsens uppfattning att biblioteken inte ser att de har befogenhet eller resurser att bistå med support för frågor som har med betaltjänster att göra i ordinarie verksamhet. Statens servicecenter med god geografisk spridning i landet skulle däremot vara en bättre lämpad plats att bistå med support. De ger redan idag råd om e-tjänster kopplat till de myndigheter som är anslutna till centret. Det är även av stor vikt

att utfärdande myndighet ges goda förutsättningar att bemöta frågor om användandet.

7.4.4 Säkerhetsbehov vid tillhandahållande av den statliga e-legitimationen

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning om kraven på säkerhet, särskilt informationssäkerhet, avseende de som ska tillhandahålla den statliga e-legitimationen, inklusive beskrivningen av vilka stödjande myndigheter, lagstiftningar och standarder som är relevanta. Länsstyrelsen efterlyser dock ett resonemang om vilken betydelse lag (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster har i sammanhanget. I det kommande lagstiftningsarbetet behöver man beakta genomförandet av EU:s direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen och EU:s direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (NIS2-direktivet) och de slutsatser som den för ändamålet tillsatta utredningen (Dir. 2023:30) kommer att komma till.

7.11.2 Behandling av personuppgifter

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att den identitetskontrollerande respektive den utfärdande myndigheten är personuppgiftsansvariga för sina respektive behandlingar. Däremot har länsstyrelsen invändningar mot utredningens bedömning att den identitetskontrollerande myndigheten i vissa behandlingar skulle komma att utgöra personuppgiftsbiträde för den utfärdande myndigheten, se detta avsnitt samt i författningskommentaren till 19 §, s. 330. Genom att ändamålen för behandling pekas ut i författning, liksom vilken myndighet som ansvarar för vilka delar av handläggning och prövning i processen, så är detta fullt tillräckligt att för att det ska stå klart för såväl den registrerade som de respektive personuppgiftsansvariga aktörer vem som är personuppgiftsansvarig för vilka behandlingar. Den rättsliga grunden för respektive myndighets behandlingar blir då rättslig förpliktelse och/eller myndighetsutövning. Utredningens resonemang om personuppgiftsbiträde är därför felaktigt, men samtidigt även irrelevant. Betänkandet utvecklar inte heller de eventuella rättsföljder, som krav på personuppgiftsbiträdesavtal med mera, som tillkommer om det i verkligheten uppstått en biträdesrelation. Inte heller har det fått inverkan på de föreslagna författningstexterna.

För att förtydliga ansvarsförhållandet mellan de berörda myndigheter som pekas ut som personuppgiftsansvariga för respektive behandling skulle dock ändamålet ”det är nödvändigt för att handlägga och administrera ärenden om statlig e-legitimation” även uttryckligen kunna omfatta den identitetskontrollerande myndigheten i den föreslagna författningstexten. Även om så inte sker torde dock denna myndighet ha ett lagligt ändamål och en rättslig grund för behandlingarna i samband med ansökan, utifrån grundläggande dataskyddsrättsliga principer och den detaljerade lagstiftning som den föreslagna lagen och dess ändamålsbeskrivningar ger i övrigt.

7.13.4 Vilka digitala tjänster, e-legitimationer och aktörer bör kravet omfatta?

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens bedömning att frågan om det inom hela eller delar av den privata sektorn bör ställas krav på att acceptera vissa e-legitimationer bör utredas vidare. Det är viktigt att det förtydligas hur kreditinstituten ska förhålla sig till den statliga e-legitimationen vad gäller betalningar på internet.

I betalningsutredningens betänkande (SOU 2023:16) framgår att den statliga e-legitimationen även behöver kunna användas vid online-betalningar, vilket länsstyrelsen understryker vikten av. Enligt länsstyrelsens mening finns det ett stort behov av att kunna använda den statliga e-legitimationen för att logga in på internetbanker samt för identifiering i samband med online-köp av samhällsviktiga varor såsom livs-, transport-, och läkemedel. Detta blir särskilt viktigt för de individer som i dagsläget saknar svenskt personnummer och därför inte kan legitimera sig med övriga e-legitimationer. Det har även stor betydelse för att öka robustheten i samhället eftersom det behöver finnas alternativa lösningar om till exempel BankID slås ut.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med jurist Anna Månsson Nylén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Helene Munkner, avdelningschef Anna Conzen samt avdelningschef Helena Remnerud medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.